

LEJÁRÓ EXLIBRIS-PÁLYÁZAT. Figyelmeztetjük az érdekelt művészeket, hogy a lapunk szeptemberi számában hirdetett Halmos-féle exlibris pályázat 1908 január hó 13-án lejár. A pályázat titkos; ennél fogva csak jelígis rajzok pályázhatnak. A 200 koronás I. és a 100 koronás II. díjat a Társulat feltétlenül kiadja.

KÜLÖNFÉLÉK.

A MAGYAR IPARMŰVÉSZEK JUBILEUMA. Lapunk tízéves fennállása alkalmából számos olvasónk és lapársunk üdvözölte a szerkesztőséget. Fogadják szíves üdvözlétükért s rokonszenvük nyilvánításáért hálás köszönetünket. A szerkesztőség.

A FINN MŰVÉSZEK A MAGYAR IPARMŰVÉSZEK BENSŐSÉGÉBEN. Lapunk januári számba igen érdekes, művészi becsű és gazdag tartalommal jelenik majd meg. A legkiválóbb finn művészek, ú. m.: Axel Gallén-Kalela, Saarinen, Lindgreen, Gesellius és mások újabb műveiknek színe-javát fotografáltatták a Magyar Iparművészet számára, amely ilyképpen méltó reprodukciókban mutathatja majd be a magas fejlettségű, modern finn művészetet. Előre is felhívjuk olvasóink figyelmét januári füzetünkre.

VIDÉKI CSIPKEKÉSZÍTŐ-TANFOLYAMOK. Legutóbbi számunkban ismertettük a nyár folyamán Budapesten, az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskolában megtartott s vidéki tanítók részére rendezett csipkekészítő-tanfolyamot. Azóta a kiképzett tanítónők számos helyen megvetették ennek az iparágak biztos alapját, az iparművészeti iskola pedig arra törekedett, hogy jól megindított munkáját vidéken rendezendő vándortanfolyamokkal folytathassa. A közoktatásügyi minisztérium hozzájárult egy-egy tanfolyamnak Marosvásárhelyt, Hosszúfalun és Besztercebányán való szervezéséhez. Ez a három tanfolyam — körülbelül 250—300 jelentkezővel — ez év december 1-én nyílik meg. A tanfolyamok december 1-től május 1-ig tartanak. Az iparművészeti iskola lehetővé tette nemcsak azt, hogy a jelentkezők teljesen díjtalan kiképzést, ingyen felszerelést és anyagot nyerjenek, hanem gondoskodott arról is, hogy a tanfolyamok a gyakorlati élet minden követelményének megfelelően, a résztvevők lehetőleg már a második hónapban valamely keresethez jussanak. Jó magyaros mintákról is az iskola gondoskodik s természetesen azokat is ingyen adja át mindazoknak, akiknek arra szükségük van. Más tanfolyamok szervezése előkészületben van s az iparművészeti iskola ezúton is fölkeri azokat az illetékes hatóságokat, melyeknek környékén ennek az iparágak tere van, hogy a jövőben szervezendő tanfolyamok ügyében minél előbb forduljanak az iparművészeti iskola igazgatóságához.

ZSOLNAY VILMOS EMLÉKEZETE. Abból az alkalmából, hogy a magyar iparművészet világhírű atyamesterének, Zsolnay Vilmosnak szobrát Pécsen teleplezték, a M. Iparművészeti Társulat választmányja elhatározta, hogy nagynevű alapító tagjának emlékére ünnepélyt rendez. Az emlékünnepen, amely 1908 február havában lesz, dr. Wartha Vince miniszteri tanácsos, műegyetemi rektor méltatni fogja az elhunyt jeles mesternek működését, és kiválóbb alkotásait vetített képekben, valamint valóságban mutatja be. E helyen megemlítjük, hogy az Országos Iparegyesület október 18-án is tartott emlékünnepet, amelyen Gelléri Mór kir. tanácsos, egyesületi igazgató lendületes emlékeszédet mondott Zsolnay Vilmosról.

ÁLLANDÓ CSIPKEKÉSZÍTŐ TANFOLYAM nyílt meg december hó 7-én a IV., Kigyó-tér 1. sz. ház egyik bolthelyiségében. E tanfolyam az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola igazgatósága alá tartozik; vezetője Dékány Árpád tanár.

A csipkekészítő tanfolyam szervezésével a vallás- és közoktatásügyi minisztérium egy oly tanszakot kívánt létesíteni, mely nemcsak művészeti, hanem technológiai alapon is áll, amennyiben a kiképzés műhelyben való foglalkoztatás útján történik.

Az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola csak úgy közelítheti meg a hazai ipar felvirágoztatása érdekében eléje tűzött művészeti és gyakorlati célokat, ha kilép a tervezési rendszer keretei közül és az ipari élet gyakorlati elemeivel is mind szorosabban kapcsolódva, az egyes ipari ágazatok technológiájára és úgy üzembeli, mint üzletbéli feltételeinek ismeretére is kiterjeszkedik.

Mint hogy pedig az ipari gyakorlatra való nevelés célját a tantervi diszciplínák szerint működő központi nagy szakiskolák egyedül nem szolgálhatják jól, a minisztérium szükségét látta annak, hogy intézményes kapcsolatok létesítése útján az iskolát oly iparművészeti munkatelepekkel hozza összeköttetésbe, amely munkatelepek üzeme nem hivatalos üzem, de a saját természete szerint való ipari és üzleti élettel.

A minisztérium egyelőre a Körösfői-Kriesch Aladár gödöllői szőnyegtanműhelyét és a Dékány Árpád csipkekészítő telepét állította az iskola iparművészeti céljainak a szolgálatába.

Dékány Árpád tanműhelyét azért helyezte el a minisztérium Budapest legforgalmasabb középonti részén, hogy a közönségnek útjába essék s hogy a Budapesten megforduló idegenek is könnyű szerrel rátalálhassanak, sőt lassankint odaszokhassanak, mint olyan helyre, hol egész bizonyossággal művészi becsű magyar kéziipari cikkek termelését láthatják. Ez a Dékány-féle műhely, tanításai céljain túl, élő kirakata a magyar csipkeművészetnek; bemutatja Dékányinak s a mellette felsarjadó tervező művészeknek rajzai szerint készülő csipkék minden fajtát, a csipkével rokon s a csipkéhez kapcsolódó kézimunkák különféleségét; helyt ad a gödöllői szőnyegműhely bemutatására szánt legszebb készítményeknek is, mintagyjteményeket tart a hazai textilipar legmegbízhatóbb termékeiből s az érdeklődőknek tájékoztatást nyújt: mit, hol szerezhetnek be? — Csipkére megrendeléseket

fogad el s a megrendeléseket az ország szervezett és szervezendő csipkekészítő telepei közt kiosztja, elkészítésükre felügyel s az egész megrendelést lebonyolítja. Törekszik a magyar csipke elterjedésének és világhírének biztosítására.

A női apró tárgyakból milliók vándorolnak külföldre textilipari cikkekért, csipkéért, holott a magyar csipke művészi szépsége és különossége alkalmas arra, hogy ne csak a külföldi készlet jelentékeny részét fölöslegessé tegye, de sőt hogy a külföldet is meghódítsa a saját részére. A magyar kormány mindent megtesz, hogy a csipke termelését a lehető legnagyobb arányban fokozza; a magyar hölgyeknek, a magyar közvetítő kereskedelemnek belátása és hazafisága fogja azonban eldönteni a magyar csipke sorsát és a vele foglalkozni kész szegénysorsú nők tízezreinek a boldogulását.

Ezzel kapcsolatosan megemlíti, hogy az Orsz. Ipari és Kereskedelmi Oktatási Tanács Víg Albert főigazgató javaslatára kimondotta, hogy:

1. A hazai csipke-háziipar fejlesztése érdekében kívánatos, hogy a vidéken, ahol a nép régebben a csipkét művelte, csipkeműhelyek létesíttessenek, melyek a tanításon kívül a munkaközvetítést is működési körükbe vonják.

2. Kívánatos, hogy a budapesti m. k. állami nőipariskolán külön csipkeosztály létesíttessék oly szervezettel, hogy itt a csipkemunkáskönn kívül csipkeiskolák és tanműhelyek számára csipketanítónők és előmunkáskönn képeztessenek.

3. Kívánatos, hogy a budapesti m. k. állami nőipariskolán szervezendő csipkeosztállyal kapcsolatosan a csipkekészítés különböző módjának elsajátítására és gyakorlására elemi iskolai tanítónönn számára a nyári szünidöben tanfolyamok létesíttessenek.

Egyben elfogadták a budapesti m. k. állami nőipariskola csipkeosztályára nézve az előterjesztett szervezeti szabályzatot.

A MAGYAR IPARMŰVÉSZET ÚJ BEKÖTÉSI TÁBLÁJA. Abból az alkalomból, hogy lapunk befejezte a X. évfolyamát, a szerkesztőség új bekötési táblát készíttetett. Az új táblát Kozma Lajos építőművész tervezte, tőle ered a jelen füzet belső címlapja s tartalomjegyzékének fejléce is. Az új bekötési táblához a megrendelökn művészi könyvbélelőpapírt is kapnak. A bekötési tábla ára (a könyvbélelőpapírral együtt) 2 kor. 50 fillér. Megrendeléseket elfogad Gottermayer Nándor könyvkötészet (IV., Királyi Pál-u. 5. sz.)

SZAKFOLYÓIRATOK SZEMLÉJE.

DÍSZÍTŐ MŰVÉSZET. A sok között egy cikk, amely nem a jelennel foglalkozik: az Architektonische Rundschau 2-dik (novemberi) számában J. Kuyper a XVIII. századi holland ornamentről ír. Tesszi pedig ezt

a zaandami és egyéb hollandi régi épületformák kapcsán, amelyeknek oromzatai, keretei, párkánytagozásai és vonalai, tetőablakai és számos díszítőmotívumai együttesen sajátosságos stílusnyelven szólalnak meg a figyelmes szemlélö előtt. A cikknek célja nem az utánzásra való ösztönzés, hanem az alap gondolatban és a ház homlokzatához való viszonyában rejlö tanulságra való figyelmeztetés, amelyet talán az újabb homlokzatalakítás céljára fordíthatna az érdeklödö épületdíszítő művész. Maga az ornament emellett nem okvetlenül szükséges, de ahol alkalmazásra talál, ott akár a díszítés céljára szolgáljon, akár a szerkezet vagy művészi tagozás kiemelésére használják, mindíg kifogástalan kivitelben és ízléssel készüljön. Hadd legyen akkor egyéni kifejezés, amely egyszerűségében is életfelfogásunkat tükrözi vissza. — A Walter Schulz-féle gyűjtemény persa és indus miniatűrjeiről ír a Zeitschrift für bildende Kunst 1. (októberi) számában Rich. Praul, több képpel ékesített cikket. A persa-islam kultúrkör iránti érdeke nem régi keletü (Németországban). A külfölddel szemben elmaradtunk — mondja a szerző — és ismereteinket a perza művészetről komoly revízióknak kell alávetnünk. A svéd Martinnal egyidejűleg Fr. Sarre volt az, aki nem régiben előzsisai kutató útjáról saracén és perza szép gyűjteménnyel gazdagította hazáját. W. Schulz Persiába utazván ott eleinte ethnográfiai, majd főleg művészeti gyűjtéssel foglalkozik. Gyűjteményeit a lípcei néprajzi múzeumnak, művészeti gyűjteményét pedig az iparművészeti múzeumnak juttatta. Csak miniatűrgyűjteményét tartotta meg, hogy szaporítás és tudományosan feldolgozza. Jelen cikk eme, az imént a lípcei iparművészeti múzeumban kiállítva volt gyűjteménnyel foglalkozik. A persáknak, mint siitáknak, miniatűrfestészeté azért is különös érdeklövel bír, mert valamennyi mohamedán néptől eltéröleg legkevésbé tartották meg az emberi alak ábrázolásának tilalmát. Csakis a Korán díszítése szorítkozott kalligrafikus ügyességekre és tiszta geometrikus és növényi ornamentációra. Figurális ábrázolásokkal a XIII. század óta találkozunk arab és egiptomi kéziratokban, a XIV. század óta kivált költői tartalmú persa kéziratokban. A XVII. században a tulajdonképpeni persa művészetnek indító ereje veszendöben van, mikor európai befolyások érvényesülnek. A mellékelt fényképek (egy színes is van) a leírással együtt meglehetősen helyes fogalmat adnak a régebbi persa és indus művészet ez ágáról, amely az európai művészetre ismételve befolyást gyakorolt. — A díszítő művészetnek egy újabb ágáról: a plakátművészetről, illetöleg annak müncheni újabb alkotásairól, ír a Kunst und Handwerk 12-ik számában bemutatö ismertető cikket M. O. Lasser Münchenből, ahol utöbbi időben a plakát- és illusztráló művészet istápolására társulat alakult. A reklám-képnek művészi mivoltával ma minden érdeklödö foglalkozik; és így érthető, ha e társulat céljai megvalósításához erélyesen hozzáfog. Erre nézve többféle úton tett kísérletet. Cikkünk eme célra készült újabb alkotásokat mutatja be írásban és képen.

ÉPÍTÉSZET. Szemlénket az Architektonische Rundschau 12-ik füzetében találhatö és Dánország régi fa-